

งานสร้าง ศิลปะทาง

ปีที่ ๘ เล่ม ๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๙๗

วัดพระมหาธาตุ จังหวัดสุโขทัย

สารบัญ

ปีที่ ๘ เล่ม ๕

ตุลาคม

พ.ศ. ๒๔๙๗

ภาคศิลปวิทยาการ

สุภาษิตานุกรม พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว	หน้า ๑
ศาสน์สมเด็จพระ ... สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศฯ กับสมเด็จพระยามะยาตำรงฯ	,, ๓
สุริยพันธุ์ ตอนที่ ๒๕ (ต่อ) พระรักษาเทพ (บัว)	,, ๑๗
ประกาศเปลี่ยนธรรมเนียมหมอบเฝ้าฯ เป็นยืนเฝ้า	,, ๒๖
บทความเรื่องไทย ตอนที่ ๑๕ พ.อ. หาดวงรัตนดิถีพิชัย	,, ๓๒
เนนดินที่ไม่สม่าเสมอทางภาคตะวันออกเฉียงของประเทศไทย	
หม่อมเจ้า สุภัทรวดี ศิศกุด ทรงแปล	,, ๔๐
สำรวจความในจารึกนครชุมหลักที่ ๓ ปรีดา ศรีชลาลัย	,, ๕๖

ภาคกิจการกรมศิลปากร

บทความเรื่องงานศิลปะ ตอนที่ ๑ ธวัช รัตนาริชาติ	,, ๖๖
เอกสารประวัติศาสตร์ น้า ทองคำวรรณ	,, ๗๑

Vārasān Silpākōṇ

Vol.8

October, 1954

No. 5

1. Saying. By King Rāmā VI. page 1
2. "San Somdet." (Letters between their late Royal Highnesses Prince Damrong and Prince Naris). ,, 3
3. "Suriyaphan" a story in verse, (part XXV, continued).
By Pra Raksa Thep. ,, 17
4. Change in Procedure for entering The Royal Presence. ,, 26
5. The Story of The Thai, (part XIV). By Colonel Laung Rona Sithi—pichai. ,, 32
6. Irregular Earth works in Eastern Siam. Translated by H.S.H. Prince Subhadradis Diskul. ,, 40
7. A Critical Study on Nakorn Chum Inscription no. 3.
By Pridā Srijalalaya. ,, 56
8. Artistic Works of the Department of Fine Arts.
By Tavaj Ratanapichat. ,, 66
9. A Historical Document relating to the Grant of Land to a certain Monastery in Pathalung Province B.C. 2242. By Cham Tongkamwan. ,, 71

เอกสารประวัติศาสตร์

เรื่องพระกัลปนาวัต จังหวัดพัทลุง พ.ศ. ๒๔๔๒

นำ ทองคำวรรณ อาน

(ต่อจากฉบับปีที่ ๘ เล่ม ๔ ตุลาคม ๒๔๕๑)

ฉบับไทย

แต่ก่อนนั้น อัน
[สัก] [ไป]
อยู่ด้วยลูกขุนมน
นายนั้น ให้.....
ศรีสัตถรรวมราชรุจิ
ใช้ให้เล็กพระ [ศาสนา]
อาราม วัดमाराम
คณป่าแก้ววัด
เขียน .. สักทั้งแล
ในเมืองพัทลุงแล
หัวเมืองอัน
... พัทลุง อาราม
อันขึ้นแก่คณป่า...
.. จังหวัดเมือง
นครศรีธรรมราช
ทง [ยวงนั้น]
แลให้เอาคนเชิง

ฉบับเขมร

อำพัน อาน
สักพรักจวนเทา
เนาคยททขุนมน
นายเนาะ หปะครู
สาทถรรวมราชรุจิ
เปรื่อหเล็กศาสนา
อาราม วัดमारาม
คณป่าแกวนวัด
เขียนวัดสักทาง
ฉาศุกพาทลุง
ถยวงศุกเถลิง
ศุกพาททลุง อาราม
เถลิงคณป่าแก้ว
เนางางหวัดศุก
ฉครศรีธรรมราช
โฝง
หโยกเชิง

คำแปล

แต่ก่อน อัน
ซักพรักออกไป
อยู่ด้วยขุนมน
นายนั้น ให้พระครู
(ศรี) สัตถรรวมราชรุจิ
ใช้ให้เล็ก (พระ) ศาสนา
อาราม วัดमारาม
คณป่าแก้วและวัด
เขียนวัดสัก
ในเมืองพัทลุง
หัวเมืองชน
เมืองพัทลุง อาราม
ขึ้นคณป่าแก้ว
ในจังหวัดเมือง
นครศรีธรรมราช
ทงยวง
ให้เอาเชิง

ฉบับไทย	ฉบับเขมร	คำแปล
<p>กุกุศลียาณ [สำหรับ อาราม] วัดเขียน วัดสทังนั้น เข็ก เคิมพระ [เพ] นี้ ไปเล็กพระศาสนา วัดนั้น มิให้ ทำมาณราย แลให้ เรียกเอาส่วยแล เข็พวกนาพนัก ชากร ท็อกรมการ เรียกเอา แกคน เชิงกุกุศลียาณ ข้า ไปรดคนทาน ๆ พระกัลปนาเห็นอ คำราพระราชโองการ แต่ขักรเอกศก มาถึงจอโทศก ให้แก่พระครูศรี สัตถรรวมราชรุจิ แลเคิมพระเพน ในอารามเองนั้น แลให้เปนไม้จาก อิตปูนทำอาราม เองนั้น ฮยาให้ทำ</p>	<p>กุกุศลียาณ งามทัม วัดเขียร วัดสทังเนาะ เข็ก เคิมปะเถน เทอเล็กปะศาสนา วัดเนาะ มาณท เดวือมานราย ห เทอโยกสวย ชวตกรวกนาภนัค ชากรท็อกรมการ เทอโยกอนัก เชิงกุกุศลียาณ ขยุม ไปรดคนักทาณ ปะกาลปลาอาอิลือ ตัมปะราชโอง ฉนำกรเอกศก โมกคตฉนำจอโทศก หปะครูศรี สาททธรรมมาราชรูจิ เคิมปะเถน ฉาอารามเนาะ หชาเชื่อจาก อิตปูนเดวืออาราม เนาะ กุยเดวือ</p>	<p>กุกุศลียาณ สำหรับ วัดเขียน วัดสทังนั้น เข็ก เคิมประเพณ ไปเล็กพระศาสนา วัดนั้น มิให้ ทำมาณราย ให้ เรียกเอาส่วย เข็พวกนาพนัก ชากรท็กรมการ เรียกเอา (แก่) คน เชิงกุกุศลียาณ ข้า ไปรดคนทาน พระกัลปนา เห็นอ คำราพระราชโอง (การ) ขักรเอกศก มาถึงขัจอโทศก ให้พระครูศรี สัตถรรวมราชรุจิ เคิมประเพณ ในอารามนั้น ให้เป็นไม้จาก อิตปูนทำอาราม นั้น ฮยา (ให้) ทำ</p>

ฉบับไทย

มาฉราย อนึ่งให้
ห้ามพญาเจ้าเมือง
แลขลัดเจ้าเมือง
แลกรมการทงหลาย
อย่าให้เอาพานัก
อากร ที่ภูมิตาน
ทานพระกัลปนา
อนึ่งให้ห้ามมิให้
เอาข้าพระวัดคัพัง
ยาง แลลูกหลาน
พระครูสมงคลราช
มุนีศรีทิพากรหัว
วัดนั้น ไปเป็นข้า
ส่วยเข้าในท้องพระ
โกศ แลเป็นอาคมา
ปรโยชน อนึ่งให้
ห้ามมิให้เอาทรัพย์
มรดกแก่เจ้ากูสงฆ์
คนเชิงกุกีลยาณ
ทานพระกัลปนา
อนึ่งให้ห้ามมิให้
ใช้เชิงเรือนเชิง
เรือ แลงานสัพ
มาตราสรวพวิไล

ฉบับเขมร

มาฉราย อมยท
ห้ามพญาเจ้าคูก
นุปลักเจ้าคูก
นุกรมการโผง
กุกีโยกนาถนาค
อากร ที่อภุมทาน
ปะกาลปาณา
อมยทหามมาฉท
โยกขุมปะวักตถาง
ยางนุกุณทก้าณ
ปะครูสมงคลราช
มุนีศรีทิพากรถวง
วักเนาะเทอาชาขุม
สวย ฉาปะ
โกศคินุชาอะนา
ปรโยชน อมวย
หามมาฉทโยกทราพิย
มรดกแก่กูสงค
อนักเชิงกุกีลยาณ
ทานปะกาลปาณา
อมวยหามมาฉท
เปริอเชิงยานทะเลเชิง
ทวกงานสัพพ
มาตราสรวพวิไล

คำแปล

มาฉราย อนึ่งให้
ห้ามพญาเจ้าเมือง
และปลัดเจ้าเมือง
แลกรมการทงหลาย
อย่าให้เอาพานัก
อากร ที่ภูมิตาน
พระกัลปนา
อนึ่งให้ห้ามมิให้
เอาข้าพระวัดคัพัง
ยาง แลลูกหลาน
พระครูสมงคลราช
มุนีศรีทิพากร หัว
วัดนั้น ไปเป็นข้า
ส่วยในพระ
โกศ และเป็นอาคมา
ประโยชน อนึ่ง
ห้ามมิให้เอาทรัพย์
มรดกแก่กูสงฆ์
คนเชิงกุกีลยาณ
ทานพระกัลปนา
อนึ่งให้ห้ามมิให้
ใช้เชิงเรือนเชิง
เรือและงานสัพ
มาตราสรวพวิไล

ฉบับไทย

วังถิรถานยานเมือง
แก่งเชิงภูศิลา
ทานพระกัลปนา
ทงหลาย อนึ่งให้
เบิกผชาวสน อัน
เป็นยิกาพระครู
หัวเมืองอันพฤทธิ
แลลำ(๑) (๒) เลวเข้าคน
อพยบ...

มาแต่ขุนศรีชนา
แลขุนคชไว้เป็น
นายพระเพนี้ แล
ในวัดมารามคณ
ป่าแก้ว วัดเขียน
วัดสทัง อนึ่งนาย
ทนจันนัง

ฮายคชนัง

ฮายแวนนัง

ฮายศรีนัง

ฮายไฝนัง อิก้านัง

แมฮายไฝ แล

อพยบแมแลฮาย

... ทงนนเข้าช่วย

ฉบับเขมร

วังถิรถานยานคูก
เชิงภูศิลา
ทาณปะกาลปาณา
โผง อมวยท
เบิกผชาวสน
ชทายิตาปะ
ถยวงคูกพรวิ
ลำเลวขย่มอนัก
อพพพยบ จวณ
โมกคชุนศรีชนา
นุชุนคชโมกชา
นายปะเพนี้
ณาวัดมารามคณ
ป่าแก้ว วัดเขียน
วัดสทัง อมวยนาย
ทนจันนอมย

ฮายแวนมย

ฮายศรีมย

ฮายไฝมย อิก้ามวย

แมฮายไฝมย นุ

อพพพยบเมนุฮาย

เขาโผงขย่มส่วย

คำแปล

วังถิรถานยานเมือง
(แก่ง) เชิงภูศิลา
ทานพระกัลปนา
ทงหลาย อนึ่งให้
เบิกผชาวสน
เป็นยิกาพระ (ครู)
หัวเมือง อันพฤทธิ
(และ) ลำเลวเข้าคน
อพยพ ออก

มาแต่ขุนศรีชนา
และขุนคชไว้เป็น
นายประเพนี้
ในวัดมารามคณ
ป่าแก้ว วัดเขียน
วัดสทัง อนึ่งนาย
ทนจันนัง

ฮายแวนนัง

ฮายศรีนัง

ฮายไฝนัง อิก้าหนัง

แมฮายไฝนัง แล

อพยพแม่และฮาย

เขาทงนน เข้าช่วย

๑. ลำ = หล้า แปลว่า คูแลร์รักษา ๒. เลว = พล เช่น นายส่วยและเลวส่วย

ฉบับไทย

หลวง เบ็ญจก
 มาแต่ท้องพระโกศ
 แลพระราชทาน
 อุตศิไไว้ ให้้ออกมา
 .. นข้าขยมพระใน
 วัดเขียนวัดสทัง
 มารามคณป่าแก้ว
 อนึ่งเชิงกุฎศีลยาณ
 ทานพระกัลปนา
 มียานชียนายสาม
 [จอม] ในวัดเขียน
 วัดสทัง มาราม
 คณป่าแก้ว
 มหาเถรเทพเต็มพระ
 เพนมีข้าพระ
 สยีสห้วงาน
 นางหนักทองห้ว
 งานนึ่ง นางเออีย
 ห้วงานนึ่ง นางแม
 ห้วงานนึ่ง นาง
 แกนห้วงานนึ่ง
 นางชียทาวห้วงาน
 นึ่ง นางศรีบุตรห้ว
 งานนึ่ง นางพท

ฉบับเขมร

หลวง เบ็ญจก
 โมกกปะโกศ
 นุ้พระราช
 อุตสิโมก หจจณโมก
 ซาขยมปะณา
 วัดเขียรวัดสทัง
 มารามคณป่าแก้ว
 อมวยเชิงกุฎศีลยาณ
 ทาณปะกาลป่าณา
 มาณยาณชียนายสาม
 โจอม ณาว่าวัดเขียร
 วัดสทัง วัดมาราม
 คณป่าแก้ว
 มหาเถรเทพเต็มปะ
 เพนมีมาณขยมปะ
 ภวยคยขวรห้วงาน
 นางหนักมาศห้ว
 งานมย นางเออีย
 ห้วงานมย นางแม
 ห้วงานมย นาง
 แกนห้วงานมย
 นางชิตาวห้วงาน
 มย นางศรีบุตรห้ว
 งานมย นางพทท

คำแปล

หลวง เบ็ญจก
 มาแต่พระโกศ
 และพระราช
 อุตศิไไว้ ให้้ออกมา
 เป็นข้าพระใน
 วัดเขียนวัดสทัง
 มารามคณป่าแก้ว
 อนึ่งเชิงกุฎศีลยาณ
 ทานพระกัลปนา
 มียานชียนายสาม
 จอม ในวัดเขียน
 วัดสทัง วัดมาราม
 คณป่าแก้ว
 มหาเถรเทพเต็มปะ
 เพน มีข้าพระ
 ยีสยีสห้วงาน
 นางหนักทองห้ว
 งานนึ่ง นางเออีย
 ห้วงานนึ่ง นางแม
 ห้วงานนึ่ง นาง
 แกนห้วงานนึ่ง
 นางชิตาวห้วงาน
 นึ่ง นางศรีบุตรห้ว
 งานนึ่ง นางพท

ฉบับไทย

หวังจวน^๑นาง
 ศวั^๑คังหวั^๑งาน^๑นง
 นาง^๑อินหวั^๑งาน^๑นง
 นาย^๑ยอดหวั^๑งาน^๑นง
 นาย^๑อินหวั^๑งาน^๑นง
 [นาย] ชา^๑คหวั^๑งาน^๑นง
 นาย^๑เทพหวั^๑งาน^๑นง
 วิ^๑คัส^๑ทัง^๑มหา^๑เถ^๑ร^๑เท^๑พ
 ป^๑ร^๑ณ^๑า^๑หวั^๑งาน^๑นง
 นาย [พ^๑น] เพ^๑ช^๑หวั^๑
 งาน^๑นง นาย^๑ทอง
 หวั^๑งาน^๑นง นาย
 แก^๑น^๑จ^๑น [หวั^๑] งาน
 นง พ^๑น^๑ท^๑ำ^๑ม^๑ร^๑า^๑ช
 หวั^๑งาน [นง] นาย
 เก^๑ศ^๑หวั^๑งาน [นง]
 ทิ^๑ค^๑ไซ^๑หวั^๑งาน^๑นง
 ช^๑น^๑ร^๑ัก^๑ษ^๑า^๑ค^๑ร^๑หวั^๑
 งาน^๑นง อ^๑าย^๑ร^๑ัก
 หวั^๑งาน^๑นง อ^๑าย
 ท^๑อง^๑ม^๑ณ^๑ย^๑อ^๑ค^๑หวั^๑
 งาน^๑นง ทิ^๑ค^๑ล^๑ก
 นาย^๑ค^๑ำ^๑หวั^๑งาน^๑นง

ฉบับเขมร

หวั^๑งาน^๑ม^๑ย นาง
 ศวั^๑คังหวั^๑งาน^๑ม^๑ย
 นาง^๑อินหวั^๑งาน^๑ม^๑ย
 นาง^๑โย^๑คหวั^๑งาน^๑ม^๑ย
 นาย^๑อินหวั^๑งาน^๑ม^๑ย
 นาย^๑ชา^๑คิ^๑หวั^๑งาน^๑ม^๑ย
 นาย^๑เท^๑พหวั^๑งาน^๑ม^๑ย
 วิ^๑คัส^๑ท^๑าง^๑มหา^๑เถ^๑ร^๑เท^๑พ
 ป^๑ร^๑ณ^๑า^๑หวั^๑งาน
 นาย^๑พ^๑า^๑ท^๑เพ^๑ช^๑หวั^๑
 งาน^๑ม^๑ย นาย^๑โ^๑ท^๑ง
 หวั^๑งาน^๑ม^๑ย นาย
 แก^๑น^๑จ^๑นหวั^๑งาน
 ม^๑ย พ^๑ำ^๑ณ^๑เท^๑ว^๑ร^๑า^๑ช
 หวั^๑งาน^๑ม^๑ย นาย
 เก^๑ศ^๑หวั^๑งาน^๑ม^๑ย
 เป^๑รี^๑อ^๑(๑)หวั^๑งาน^๑ม^๑ย
 ช^๑น^๑ร^๑ัก^๑ส^๑ว [ค^๑ร] หวั^๑
 งาน^๑ม^๑ย อ^๑าย^๑ร^๑ัก
 หวั^๑งาน^๑ม^๑ย อ^๑าย
 ท^๑อง^๑ม^๑ณ^๑ย^๑โย^๑ค^๑หวั^๑
 งาน^๑ม^๑ย ทิ^๑ค^๑ล^๑ก
 นาย^๑ค^๑ำ^๑หวั^๑งาน^๑ม^๑ย

คำแปล

หวั^๑งาน^๑หน^๑ง นาง
 ศวั^๑คังหวั^๑งาน^๑หน^๑ง
 นาง^๑อินหวั^๑งาน^๑หน^๑ง
 นาง^๑ย^๑อด^๑หวั^๑งาน^๑หน^๑ง
 นาย^๑อินหวั^๑งาน^๑หน^๑ง
 นาย^๑ชา^๑ค^๑หวั^๑งาน^๑หน^๑ง
 นาย^๑เท^๑พหวั^๑งาน^๑หน^๑ง
 วิ^๑คัส^๑ทัง^๑มหา^๑เถ^๑ร^๑เท^๑พ
 ป^๑ร^๑ณ^๑า^๑หวั^๑งาน (หน^๑ง)
 นาย^๑พ^๑น^๑เพ^๑ช^๑ร^๑หวั^๑
 งาน^๑หน^๑ง นาย^๑ทอง
 หวั^๑งาน^๑หน^๑ง นาย
 แก^๑น^๑จ^๑น^๑ท^๑น^๑หวั^๑งาน
 หน^๑ง พ^๑น^๑เท^๑ว^๑ร^๑า^๑ช
 หวั^๑งาน^๑หน^๑ง นาย
 เก^๑ศ^๑หวั^๑งาน^๑หน^๑ง
 (ทิ^๑ค) ช^๑ย^๑หวั^๑งาน^๑หน^๑ง
 ช^๑น^๑ร^๑ัก^๑ษ^๑า^๑ค^๑ร^๑หวั^๑
 งาน^๑หน^๑ง อ^๑าย^๑ร^๑ัก
 หวั^๑งาน^๑หน^๑ง อ^๑าย
 ท^๑อง^๑ม^๑ณ^๑ย^๑อ^๑ค^๑หวั^๑
 งาน^๑หน^๑ง ทิ^๑ค^๑ล^๑ก
 นาย^๑ค^๑ำ^๑หวั^๑งาน^๑หน^๑ง

๑. เปรี๊อ = เปวอ แปลว่า ไข่ แต่ที่ถูกต้องควรเป็น ไข่